

Внесення змін і доповнень до чинного законодавства, зокрема, щодо ліцензування, оподаткування, безпечності та якості харчових продуктів, проведення адміністративної реформи, насінництва, сортів рослин та багатьох інших питань, потребують перегляду змісту відповідних тем навчальної дисципліни «Аграрне право».

Наступним чинником, який впливає на зміст програми цієї дисципліни, потрібно назвати прийняття нових законодавчих актів. Так, прийняття Законів України: «Про державну підтримку сільського господарства» (2004); «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» (2009), «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» (2012); «Про аграрні розписки» (2012) «Про аквакультуру» (2012) не тільки врегулювали відповідні аграрні відносини, але й зумовили включення нових питань і тем до програми «Аграрного права». Останні законодавчі нововведення стосуються, наприклад, врегулювання відносин з виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції.

Насамкінець, формування програми навчальної дисципліни має відбуватись з урахуванням такого результату науки аграрного права. Такі результати не тільки сприяють більш повному розумінню правових явищ і процесів аграрного сектору, але й можуть бути включені до програми з метою проведення проблемних лекцій, семінарів-дискусій тощо. Сучасна наука аграрного права зосереджена на дослідженні питань кодифікації аграрного законодавства, правового забезпечення формування ринку землі, сталого розвитку сільського господарства та його екологізації, правовому регулюванні певних видів сільськогосподарської діяльності та ін.

Отже, урахування усіх названих чинників дозволить забезпечити прикладний характер навчальної дисципліни «Аграрне право», виробити у студентів професійні компетентності з юридичного супроводу аграрного виробництва, вирішення правових ситуацій безпосередньо в аграрних правовідносинах, так і за участі аграрних товаровиробників в цілому.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИКИ У СФЕРІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Л.М. Дорошенко

Юридичний факультет вже багато років працює у напрямку застосування в навчальному процесі інтерактивних методик. Ця робота була започаткована ще в Донецьку на економіко-правовому факультеті Центром практичного права, а потім відроджена вже на Вінниччині. Представники юридичного факультету вирішили відновити цей напрям роботи і створити «Клуб юного юриста». Сенс такої роботи полягав у тому, щоб викликати інтерес у учнів загальноосвітніх учбових закладів та закладів професійно-технічного спрямування, студентів 1 курсу юридичного факультету ДонНУ імені Василя Стуса щодо юридичної професії, показати в доступній формі, наскільки вона може бути цікавою, продемонструвати прикладний характер знань у сфері юриспруденції, їх необхідність як для професійних юристів, так і для пересічних громадян.

Треба наголосити, що зміни в системі вищої освіти, які відбуваються в світі, обумовлені рухом у бік інноваційної розвиваючої парадигми освіти для конкретної особистості, необхідністю використання інтелектуально-творчого потенціалу конкретного студента. Наслідком цього повинні стати зміни у освітньому процесі. Однією з таких змін можна вважати необхідність використання в процесі навчання студентів інтерактивних методів навчання. Викладачу в сучасних умовах недостатньо бути компетентним в області

дисципліни, яку він читає студентам, шляхом викладення в аудиторії суто теоретичного матеріалу. Необхідно постійно підвищувати свій професійний рівень і більш творчо підходити до сучасного навчального процесу.

Використовувати інтерактивні методи – це означає взаємодіяти, контактувати та знаходитися у режимі діалогу зі своїми візаві. Інтерактивні методи орієнтовані на більш ефективну взаємодію студентів не тільки з викладачем, але й один з одним, і на домінування активності студентів у навчальному процесі. Зміст інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес організований таким чином, що практично всі учасники є залученими в процес пізнання. Спільна діяльність студентів у процесі пізнання, засвоєння навчального матеріалу означає, що кожен вносить свій особливий індивідуальний внесок, має місце обмін знаннями, ідеями, способами досягнення результату. Треба зазначити, що відбувається це в атмосфері доброзичливості і взаємної підтримки, що дозволяє не тільки отримувати нові знання, але й розвиває саму пізнавальну діяльність і навички взаємодії, переводить її на більш ефективні форми співробітництва. Інтерактивне навчання передбачає цілком конкретні і прогнозовані цілі. Одна з таких цілей полягає у створенні комфортних умов навчання, при яких студент відчуває свою успішність, свою інтелектуальну спроможність, свій особистий потенціал, що робить процес навчання більш продуктивним. При використанні інтерактивної стратегії роль викладача різко змінюється, перестає бути центральною, він виступає лише своєрідним регулятором навчального процесу (заздалегідь готує необхідні завдання і формулює питання або теми для обговорення в групах), контролює час і порядок виконання плану роботи, дає консультації. При цьому студенти змушені самостійно використовувати додаткові джерела інформації для розв'язання того чи іншого завдання, вступати в комунікацію один з одним, спільно вирішувати поставлені задачі, долати конфлікти, знаходити спільні точки зіткнення, а при необхідності йти на компроміси. При цьому важливо, щоб у роботі групи були задіяні всі її члени, не було придушення ініціативи або покладання відповідальності на лідерів. Також для інтерактивних методик важливо, щоб між завданнями груп існувала взаємозалежність (наприклад, вони об'єднані в межах вивчення однієї теми, наприклад, «Захист права власності» або тем одного циклу «Право власності та інші речові права»), а результати їх роботи доповнювали один одного.

Інтерактивна діяльність на заняттях передбачає організацію і розвиток діалогового спілкування, яке веде до взаєморозуміння, взаємодії, до спільного вирішення загальних, але значущих для кожного учасника завдань. Інтерактивне навчання виключає домінування позиції одного студента над точками зору інших. В ході діалогового навчання учасники навчаються критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми. Для цього на заняттях організовується індивідуальна, парна та групова робота, застосовуються дослідницькі проекти, рольові ігри, робота з нормативно-правовими актами та іншими джерелами інформації, пропонується виконання творчих робіт. Головною відмінною рисою інтерактивних методів навчання є ініціативність учасників в освітньому процесі, яку стимулює викладач з позиції партнера-помічника.

Сучасна вища школа має цілий арсенал інтерактивних методів, серед яких можна виділити наступні: 1) творчі завдання, 2) робота в малих групах; 3) навчальні ігри (рольові ігри, імітаційні судові засідання, ділові ігри); 4) використання суспільних ресурсів (запрошення юриста – практика вузької спеціалізації, екскурсії до суду, до прокуратури тощо); 5) інтерактивна лекція, 6) робота з технічними засобами навчання, відео - і аудіоматеріалами, 6) «студент у

ролі викладача», 7) «кожен вчить кожного», 8) мозаїка (ажурна пилка), 9) обговорення складних і дискусійних питань і проблем («Займи позицію (шкала думок)», «Дискусія в стилі телевізійного ток-шоу», дебати, симпозиуми, турніри, круглі столи); 10) вирішення проблем, case-study - аналіз певних ситуацій («Дерево рішень», «Мозковий штурм», «Аналіз казусів», «Переговори та медіація»).

Викладачі нашого факультету в попередньому році в клініці практикували розробку уроків разом зі студентами старших курсів для учнів шкіл, училищ та студентів 1 курсу нашого факультету з використанням всіх цих методик за окремими темами той чи іншої учбової дисципліни. В цьому році вирішили дещо різноманітнити роботу в цьому напрямі та проводити більш широкі заходи для навчальної аудиторії, наприклад, квести, турніри, брейн-ринги, які потребують знань з різних галузей права.

За результатами власного досвіду та досвіду колег, могу з упевненістю стверджувати, що використання інтерактивних методик в навчальному процесі допоможе: 1) формуванню у студентів інтересу до дисципліни; 2) оптимальному засвоєнню матеріалу; 3) розвитку інтелектуального потенціалу й самостійності; 4) напрацюванню навичок роботи в команді, толерантності до чужої точки зору; 5) вихованню поваги до права кожного на власну думку, його гідності; 6) встановленню взаємодії між учасниками студентської спільноти; 6) формуванню у студентів професійних та життєвих навичок.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зазначити, що впровадження інтерактивних методів навчання є одним з найважливіших напрямів вдосконалення підготовки студентів – правників у сучасному освітньому процесі.

ПІДСЕКЦІЯ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТА-ЮРИСТА. ПСИХОГРАМА ТА ПРОФЕСІОГРАМА ЯК ОРІЄНТИРИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

О.І. Багрій

На сьогоднішній день очевидним здається той факт, що багато випускників середньої школи, визначаючись із майбутньою професією, керуються не власним внутрішнім мотивуванням та здібностями, а будучи неготовими зробити свідомий вибір, вступають до вищів під впливом випадково виниклого інтересу, зовнішніх обставин або як акт наслідування товаришам, батькам. І юридична освіта в цьому контексті «страждає» більше за інші через відсутність очевидної потреби у спеціальних унікальних навичках та здібностях (як для лікаря або програміста) та стереотипне уявлення про професію юриста як про престижну роботу з широкими гарантіями захисту на рівні закону, високий щабель у соціумі. Проблема професійного самовизначення – це найбільш значимий компонент професійного розвитку людини і доволі актуальна проблема сучасної вищої освіти.

Окремі питання в означеній сфері досліджували О. Бандурка, С. Бочарова, В. Васільєв, О. Землянська, Т. Кудрявцев, О. Шегурова. Проте розробка різних теоретичних концепцій професійної орієнтації зводиться більшістю авторів до аналізу підготовки випускників школи до вибору професії і самого акту вибору, і це є суттєвим недоліком. Навіть якщо вибір є вмотивованим, він не завжди